

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

Силабус навчальної дисципліни
«Історія України та української культури»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра суспільних наук Одеса, вул. Ольгіївська, 13
Викладач (-і)	К.політ.н., доцент Кулачинський М.М. К.і.н., доцент Подкупко-Дячкова Т.Л. К.і.н., доцент Уварова О.О.
Контактна інформація	E-mail: kafedra_11@ukr.net Консультації: з 14.00 до 16.00 щочетверга, з 10.00 до 14.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами вищої освіти буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення є історія та культура України від найдавніших часів до сьогодення.

Мета: опанування здобувачем вищої освіти знань і формування компетентностей в галузі гуманітарних наук; осягання вітчизняної історії та культури; орієнтуватися в основних закономірностях суспільного, громадського і культурного розвитку України на тлі особливостей епох і регіонів; розширення світогляду здобувача, розвиток почуття поваги, гордості та шанобливості до вітчизняної історії і культури; вироблення високих суспільних, державних, гуманістичних, духовно-культурних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності.

Завдання: простежити процеси еволюції населення і держави, розвитку культури на території сучасної України від первісної епохи до сьогодення; збагнути єдність українського етносу у його етнографічній, культурній, мовній, економічній різноманітності; пізнати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності, чинники формування, специфіку та сфери реалізації українського менталітету; аналізувати значення традиційної духовної та матеріальної культури.

Очікувані результати: У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати: історію та культуру України від найдавніших часів до сьогодення; матеріальні та духовні цінності українського народу.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

вміти: аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для населення. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України.

оволодіти навичками: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; проявляти навички міжособистісної взаємодії; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; прагнення до збереження історико-культурної спадщини; здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання. Дисципліна буде викладатися у формі лекцій, семінарських занять і організації самостійної роботи здобувачів. Консультації – індивідуальні. При проведенні лекцій та семінарських занять використовуються *методи навчання:* словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація навчання, контролю, самоконтролю.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Історія як наука. Культура – об'єкт наукового дослідження.

Тема 2. Кам'яна доба.

Тема 3. Бронзова та залізна доба.

Тема 4. Антична культура на теренах Північного Причорномор'я.

Тема 5. Русь-Україна: соціально-політичний розвиток.

Тема 6. Культура Русі-України.

Тема 7. Галицько-Волинська держава.

Тема 8. Українські землі наприкінці XIV - першій половині XVII ст. Козаччина як культурне явище.

Тема 9. Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет.

Тема 10. Українська Козацько-Гетьманська держава (середина XVII - XVIII ст.)
Українське бароко.

Тема 11. Українські землі у складі Російської імперії.

Тема 12. Культура України (кінець XVIII - поч. XX ст.).

Тема 13. Українські землі у складі Австро-Угорської імперії.

Тема 14. Українська революція 1917 р. і постання національної держави.

Тема 15. Україна у міжвоєнні роки (1920-1930-ті рр.)

Тема 16. Україна під час другої світової війни (1939-1945).

Тема 17. Україна наприкінці 1940-х –1980-ті рр.

Тема 18. Відновлення державної незалежності України (кінець XX – початок XXI ст.)

Тема 19. Культура України XX – початку XXI століття.

Тема 20. Культура української діаспори.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

Тема 21. Український менталітет.

Тема 22. Українські народні знання, світоглядні уявлення, вірування.

Тема 23. Система традиційних взаємин та поведінки в українському суспільстві. Сімейна обрядовість українців.

Тема 24. Традиційне господарство і матеріальна культура українців. Вираз ментальності та етнопсихології в народній матеріальній культурі.

Тема 25. Календарні звичаї українського народу.

Перелік рекомендованої літератури

Основна (базова) література:

1. Головченко В., Матвієнко В. Дипломатична історія України. К.: Ніка-центр, 2018. 520 с.
2. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX–XX ст. К.: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.
3. Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. Харків, 2017. 108 с.
4. Історія України: Нац. підручник для мед. ВНЗ IV р.а. Затверджено МОЗ / За ред. В.А. Качкана. К., 2018. 360 с.
5. Історія української культури : національний підручник / В.А. Качкан, О.Б. Величко та ін.; за ред. В.А. Качкана. К.: ВСВ «Медицина», 2021. 368 с.
6. Плохій, Сергій. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності = The Gates of Europe: a History of Ukraine / Сергій Плохій ; [пер. з англ. Р. Ключка]. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 493 с.
7. Подкупко Т.Л. Актуальні проблеми державотворення козацької доби в українському літописанні кінця XVII – початку XVIII ст. *Пріоритетні напрями розвитку суспільних наук у XXI столітті*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 16-17 березня 2018 р. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 47-52.
8. Подкупко Т.Л. Соціально-економічне, політичне та військове значення Півдня в державному становленні України середини XVII ст. *Південь України у вітчизняній та європейській історії*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції : [зб. наук. праць] (13-14 верес. 2018 р., м. Одеса). Одеса: Екологія, 2018. С. 76-81.
9. Подкупко Т.Л. Чумацтво як каталізатор розвитку південної України XV–XVIII століття. *Південь України у вітчизняній та європейській історії* = The South of Ukraine in the National and European history: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції : [зб. наук. праць] (17-18 верес. 2020 р., м. Одеса). Одеса: Екологія, 2020. С. 130-136.
10. Уварова О. О. Участь грецьких переселенців у створенні міського середовища та формуванні міської культури Одеси у XIX ст. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2022. Т. 33 (72), № 4. С. 124-130.
11. Уривалкін О. Довідник з історії України: (у 2 томах) Том 1 (з найдавніших часів й до кінця XIX століття). К., 2020. 446 с. Том 2 (з початку XX століття й до сьогодення). К., 2020. 442 с.
12. Шевчук В. Козацька держава як ідея в системі суспільно-політичного мислення XVI–XVIII століть. Кн. 1, 2. К.: Кліо, 2019.

Допоміжна:

13. Бойко О. Д. Історія України : Посібник. 5 вид., доп. К. : Академвидав, 2013. 655 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

14. Історія України: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищ. навч. мед. закл. (денної форми навчання) / уклад. : П. О. Бідзіля, С. С. Дідик. Вид. доопрац. та доп. Запоріжжя : ЗДМУ, 2016. 198 с.

15. Історія української культури: конспект лекцій / О. Л. Рябченко, Ю. А. Беліков, В. П. Бурмака та ін.; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х.: ХНУМГ, 2014. 182 с.

16. Каппелер А. Мала історія України = Kleine Geschichte der Ukraine / Андреас Каппелер; [пер. з нім. О. Блащук]. К.: К.І.С., 2007. 260 с.

17. Колтунов О. Ю. Історія української культури : навч. посібник / О. Ю. Колтунов, О. О. Уварова. Одеса : ОНМедУ, 2011. 316 с.

18. Магочій П.-Р. Ілюстрована історія України = Ukraine: An Illustrated History : пер. з англ. / Павло-Роберт Магочій; пер. С. Біленький. Київ: Критика, 2012. 446 с.

19. Макаручук С.А. Етнічна історія України: навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 471 с.

20. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для здобувачів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 274 с.

21. Подкупко Т.Л. До історії козацтва на теренах Одещини (XVII-XIX ст.). *Південний захід. Одесика*. Історико - краєзнавчий науковий альманах. Вип. 15. Одеса: Друкарський дім, 2013. С. 66-74.

22. Подкупко Т.Л. Спадковість традиції Козацько-гетьманської держави від княжої доби в українському літописанні кінця XVII – початку XVIII ст. *Науковий вісник*. Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія. 2012. № 22 (174). С. 275-282.

23. Подкупко Т.Л. Українське книгодрукування в Одесі у XIX на поч. XX ст. *Лукомор'я: археологія, етнологія, історія Північно-Західного Причорномор'я*. Вип. 6. Одеса, 2014. С. 115-120.

24. Стражний О. Український менталітет. Ілюзії- міфи- реальність. К.: Книга, 2009. 368 с.

25. Уварова О. Створення грецьких національно-культурних товариств в Одесі в умовах формування етнополітики в Україні. 1988–1994 рр. *Каразінські читання* (історичні науки) : 65-а міжнародна наукова конференція (м. Харків, 20 квітня 2012 р.) : тези доповідей. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. С. 297-298.

26. Українська мова. Історія України. Історія української культури : Практикум / О. Ю. Колтунов, О.О. Сікорська, О. О. Уварова, О. С. Шаніна, Н. О. Каравацька. Одеса: ОНМедУ, 2012. 360 с.

Інформаційні ресурси

1. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації <http://izbornyk.org.ua/>

2. Інститут історії України НАН України <http://history.org.ua/uk>

3. Локальна історія <https://www.youtube.com/@localhistoryUA>

ОЦІНЮВАННЯ

До контрольних заходів належить *поточний контроль*. Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на семінарських заняттях. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів: усне опитування; тестові завдання; написання наукових повідомлень. Поточне оцінювання здобувачів відбувається на кожному семінарському занятті (повинно бути опитано не менше 30 % здобувачів). Поточна навчальна діяльність здобувача оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою: “5”, “4”, “3”, “2”.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 Кафедра суспільних наук

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на семінарських заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Форми і методи підсумкового контролю: залік

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять. Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра суспільних наук

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.